1852. **LEEUWARDER COURANT.** No. 12.

DINGSDAG den 10 FEBRUARIJ.

## NOTIFICATIE.

De GEDEPUTEERDE STATEN van *Friesland*,

Doen te weten:

dat de termijn, binnen welken voor het jaar 1852 alle kooplieden, winkeliers, fabrikeurs, handwerk- en neringdoende lieden en in het algemeen alle, die van de nieuwe maten en gewigten gebruik moeten maken, zullen verpligt zijn die maten en gewigten ter herijking aan te bieden, door hunne Vergadering, na gelet te hebben op het Koninklijk besluit van den 30 Maart 1827, (Staatsblad no. 13), betrekkelijk den jaarlijkschen herijk der maten en gewigten, voor alle Gemeenten dezer Provincie is vastgesteld van af den 1 Maart tot en met den 15 September.

Gegeven te *Leeuwarden* den 5 Februarij 1852.

*De Gedeputeerde Staten voornoemd,*
VAN PANHUIJS.
*Ter ordonnantie van Dezelven,*
*De Griffier der Staten,*
A. VAN DER LAAN.

---

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 6 Februarij 1852, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . . . . . . *f* 8,90.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . - 221,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . - 221,00.

Leeuwarden, den 7 Februarij 1852.
*De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,*
VAN PANHUIJS.

---

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de kohieren van de grondbelasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen, voor het dienstjaar 1852, van de Gemeenten: *Lippenhuizen, Langeswaag, Donkerbroek, Noordwolde, Wolvega* en *Oldetrijne*, zijn gearresteerd en ter invordering afgezonden, en dat de reclames tegen de aanslagen, voor die enkele gevallen, waarin zij mogten kunnen plaats vinden, met de vereischte bijlagen voorzien, zullen behooren te worden ingediend binnen *drie* maanden na de afkondiging der kohieren, bij den Controleur der directe belastingen en van het kadaster, den Heer *J. T. Cremer*, te *Zwolle*.

Leeuwarden, den 9 Februarij 1852.
*De Commissaris des Konings,*
VAN PANHUIJS.

### LONDEN, den 4 Februarij.

Gisteren avond, nadat de opening van het parlement door de Koningin had plaats gehad, het Lagerhuis zijne gewone vergaderplaats weder had ingenomen en de voorloopige werkzaamheden, aan elke opening van het parlement verbonden, waren afgeloopen, zijn eenige zeer korte, maar hoogst belangrijke inlichtingen door het hoofd van het kabinet gegeven.

Lord *John Russell* heeft doen uitkomen, dat hij de aftreding van lord *Palmerston* aangeraden had, omdat de laatste aan den Franschen gezant, den graaf *Walewski*, zijne volledige goedkeuring aan den *coup d'état* te kennen gegeven en in deze aangelegenheid, zonder den raad der kroon te hebben ingewonnen, gehandeld had. De meening van lord *John Russell* is overigens, dat *Lodewijk Napoleon* op den 2 December het best voor de belangen van Frankrijk gehandeld heeft, en hij veroordeelt den vijandigen toon der Engelsche drukpers.

Lord *Palmerston* heeft vervolgens het woord genomen. Hij erkent inderdaad, dat hij het onderhoud met den graaf *Walewski* heeft gehad, maar hij ontkent, dat dit onderhoud eenig officieel karakter had.

Na deze debatten is het adres van antwoord op de troonrede aangenomen. Er is aangekondigd, dat de reformbill aanstaanden Maandag zal ingediend worden.

— Er heerscht veel bedrijvigheid bij het departement van oorlog en er zijn orders ontvangen tot het vervaardigen van 15,000 granaten, om naar de verschillende havens van Engeland gezonden te worden; bovendien worden er vele wapenen vervaardigd en er zijn 300 à 500 man in het werk genomen. Portsmouth is voorzien van wapenen en voorraad en het hoofd-dépôt alhier heeft bevel gegeven tot werving van ten minste 5000 man.

Zoowel alhier als te Leeds, Chatham, Cheltenham, Portsmouth en andere plaatsen hebben zich scherpschutters-vereenigingen gevormd, waaraan alle klassen deel nemen. Onder anderen hebben 90 leden der effecten-beurs te dezer stede, zich daarbij aangesloten.

### PARIJS, den 6 Februarij.

Het officiële dagblad heeft Dingdag jl. de kieswet medegedeeld welke men sedert eenigen tijd te gemoet heeft gezien. De verkiezingen zullen Zondag den 29 dezer plaats grijpen, tegen welken dag de kiezers worden opgeroepen. Het Wetgevend Ligchaam zal uit 261 gedeputeerden zijn zamengesteld; Algerie en de kolonien zullen in die Vergadering niet vertegenwoordigd wezen. De stemming is algemeen, direct en geheim; de verkiezing is niet geldig dan bij volstrekte meerderheid van stemmen; de deelneming van een vierde der ingeschreven kiezers is noodig. De vereeniging der kiezers geschiedt in de hoofdplaats der gemeente, waar naar gelang der behoeften, verschillende sectien gevestigd kunnen worden. De gedeputeerden zullen noch lastig gevallen, noch beschuldigd noch gevonnisd kunnen worden om de gevoelens door hen in den schoot van het Wetgevend Ligchaam geuit, geen dwang zal jegens hen uitgeoefend kunnen worden gedurende den duur der zitting, ook niet gedurende de zes weken welke deze voorafgaan en gedurende de zes weken welke haar volgen. Alle Franschen, die 21 jaren oud en daartoe bij de wet niet buiten staat verklaard zijn, zijn kiezers, zonder eenige bepaling van census; de kieslijsten, welke voor de stemming van den 20 en 21 December ll. gediend hebben, zijn geldig verklaard voor de aanstaande verkiezingen. Alle kiezers, die 25 jaren oud zijn kunnen verkozen worden; elke door den Staat bezoldigde betrekking is onvereenigbaar verklaard met de betrekking van gedeputeerde. De krijgslieden in werkelijke dienst en de personen die krachtens hunne inschrijving op de rolle der verpligte krijgsdienst ter zee, voor de dienst in de havens of op de vloot afwezig zijn, zullen op de kiezerslijst der gemeente, waar zij vóór hun vertrek woonachtig waren, worden gebragt. Zij zullen tot benoeming van leden van het wetgevend ligchaam dan alleen mogen stemmen, wanneer zij zich op het tijdstip der verkiezing in de gemeente waar zij als kiezers ingeschreven zijn, bevinden. Het departement der Seine zal 9, dat der beneden Seine 6 en het Noordelijk departement 8 vertegenwoordigers benoemen terwijl verder 5 departementen ieder 1, 27 ieder 2, 30 ieder 3, 16 ieder 4 en 5 ieder 5 leden van het Wetgevend Ligchaam benoemen zullen.

— Men gaat steeds voort met het verbreiden van zeer uiteenloopende en dikwerf zonderlinge geruchten, betreffende de financiële beginselen, welke de President eerlang in toepassing zou willen brengen. Het regeringsblad deelt mede, dat alles, wat men te dien aanzien wil doen gelooven, klaarblijkelijk ter kwader trouw wordt verbreid, en dat de Regering noch voornemens is, zich meester te maken van de assurantien, noch denkt over het belasten van de inkomsten, of over eenigen anderen maatregel van dien aard.

Van eene gewoonlijk goed onderrigtte zijde wordt medegedeeld, dat het bovenstaande officiële berigt een zeer goeden indruk heeft te weeg gebragt, en grootelijks zal kunnen strekken, om den President de ondersteuning te verzekeren der groote kapitalisten, van welke reeds velen eene niet geringe bekommering hadden aan den dag gelegd over de wending, welke de zaken schenen te zullen nemen. De minister van finantien *Bineau* heeft zich persoonlijk tot den voornamen bankier *Hottinguer* gewend, en denzelven verzocht, naar vermogen mede te werken tot het tegengaan der verbreiding van alle ongegronde geruchten van finantiëlen aard.

— Op een diner, dat dezer dagen op het Elysée aan verscheidene aanzienlijke Engelschen gegeven is, moet de President zijne ontevredenheid betuigd hebben, dat men hem in Engeland zoo ongunstig beoordeelde en vooral, dat men hem oorlogzuchtige plannen toeschreef; hij verklaarde het gerucht, dat hij aan Engeland den oorlog wilde aandoen, voor geheel en al uit de lucht gegrepen.

— Gisteren is hier ter stede, met den telegraaf het berigt ontvangen, dat te Madrid een aanslag op het leven der Spaansche Koningin was beproefd.

Heden zijn dienaangaande eenige bijzonderheden bekend geworden, waaruit onder anderen blijkt, dat de Koningin is getroffen, bij het verlaten van het paleis, te midden harer geheele hofhouding; dat zij is gekwetst in de zijde door middel van een dolksteek; dat de dader onverwijld is gevangen genomen, en dat hij tot den geestelijken stand behoort. Men bleef het er voor houden, dat de wond niet gevaarlijk was. De Koningin was steeds uitermate kalm. Des nachts heeft H. M. koorts gehad, doch slechts in geringe mate. Onder de bevolking te Madrid heerschte onrust en verslagenheid.

— In het Koningrijk der beide Sicilien heeft dezer dagen eene ministeriële wijziging plaats gehad. Wanneer men geloof mag slaan aan een schrijven uit Napels, zou deze verandering in het ministerie in verband staan met de verbanning der generaals *Prim* en *Ortega* uit Spanje en met het aftreden van den Spaanschen minister van oorlog, den generaal *Lersundi*, en het gevolg zijn van de ontdekking eener Carlistisch democratische zamenspanning, door sommige Napelsche ministers en door de genoemde Spaansche generaals tegen de tegenwoordige regering in Spanje gesmeed.

### 's GRAVENHAGE, den 7 Februarij.

Z. M. heeft zijn verlangen doen kenbaar maken om wederom dit jaar geene openbare feestplegtigheden ter gelegenheid van zijnen aanstaanden verjaardag te doen plaats hebben, doch deze weder te vereenigen met de op 17 Junij gevierd wordende van H. M. de Koningin.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag ll. is ingekomen een brief van den minister van finantien, ten geleide van een verslag van de rekening der Staatsbegrooting over de jaren 1849 en 1850 en een algemeen overzigt van den staat van 's rijks schatkist op den eersten Januarij 1851, voorafgegaan door een verslag aan Z. M. den Koning over den staat van 's rijks geldmiddelen. Een en ander is in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren: *Ypey, Jongstra, Smit, v. d. Linden* en *Wintgens*.

Bij het vervolgen der beraadslagingen over de wet op de jagt en visscherij, zijn de art. 21 tot 26, na het afwijzen van de daarop voorgestelde amendementen, zoodanig als zij door de Regering zijn voorgesteld, aangenomen.

Verder zijn de art. tot en met art. 30 aangenomen, en de daarop door onderscheidene leden voorgestelde amendementen verworpen. Daarentegen zijn, op de voordragt des ministers, enkele wijzigingen in sommige art. gebragt, en is onder anderen bij art. 27 eene nieuwe alinea gevoegd, van den navolgenden inhoud: »Hij is bevoegd, buitengewone magtigingen tot het schieten, of op eene andere wijze bemeesteren van wild of schadelijk gedierte, in gesloten of open jagttijd, te verleenen, met toekenning van de bevoegdheid, om honden te gebruiken. Deze magtigingen worden aan de ambtenaren, met het toezigt op de jagt- en visscherij belast, op de eerste vordering vertoond." Daarmede is de voorgedragene 2de zinsnede van art. 29 vervallen.

In de zitting van Donderdag zijn de beraadslagingen voortgezet en de artikelen 30 tot 40 achtervolgens aangenomen, dus ook artikel 30, waarbij premien worden bepaald welke voor het dooden van schadelijk gedierte kunnen genoten worden. Sommige dier artikelen waren door den minister van binnenlandsche zaken, wat de redactie betrof, nog eenigzins gewijzigd.

In de zitting van gisteren is ingekomen eene Kon. Boodschap ten geleide van tien naturalisatie-wetten.

Daarna is de beraadslaging over het ontwerp der jagt-wet voorgesteld, en zijn art. 41 tot 53, sommige daarvan gewijzigd, aangenomen. In plaats van art. 54 (het laatste van het ontwerp) heeft de minister van Binnenlandsche Zaken het volgende nieuwe art. voorgedragen:

»Op de overeenkomsten van pacht of huur, vóór de afkondiging dezer wet gesloten, is het 2de lid van art. 2 zonder invloed.

»De beklemde meijer evenwel, wiens overeenkomst vóór de afkondiging dezer wet was gesloten, en die noch uit de overeenkomst, noch uit anderen hoofde, het genot der jagt en visscherij op den beklemden grond bezit, kan zich dat genot voor den duur der overeenkomst verschaffen, tegen een prijs, op de wijze in art. 3 aangewezen, te bepalen."

De heer *v. Nispen* heeft daarop, als motie van orde, voorgesteld, de beraadslaging over dit nieuwe art. uit te stellen tot den volgenden dag. Vermits de stemmen over dit voorstel staakten, is feitelijk de discussie verdaagd.

In de zitting van heden is het nieuwe art. 54 der jagtwet, na discussien, goedgekeurd. Nadat art. 55 was goedgekeurd, zijn de beraadslagingen over het ontwerp ten einde gebragt. Het ontwerp is met 47 tegen 12 stemmen aangenomen.

*Tegen* de heeren: *van Dam, van Heiden Reinestein, Hoffman, van Zuylen, van Goltstein, Groen van Prinsterer, van der Linden, Mackay, van der Heyden, Ypey, Taets van Amerongen* en *van Lynden*.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet, nopens de amortisatie van schuld, geopend en ten einde gebragt.

Art. 1 is daarop onveranderd goedgekeurd.

Art. 2 heeft tot geene discussie aanleiding gegeven en is mede goedgekeurd.

Maandag voortzetting der beraadslagingen en alsdan tevens de behandeling van het amendement van de heeren *de Man c. s.*, strekkende tot geheele aflossing van het restant der schuld aan de Handelmaatschappij.

— Door de heeren *de Man, Poortman, Dullert, de Fremery, van der Linden* en *van Hoëvell*, is op art. 3 van het ontwerp van wet A tot amortisatie van schuld over 1852, een amendement voorgesteld, strekkende om van de bepaalde *f* 3,200,000 te besteden: 1°. eene som (gelijk staande aan het bedrag der besparing in 1851, verkregen door de intrekking der uitgestelde schuld) tot inkoop van werkelijke schuld, rentende 2½, 3 of 4 ten honderd, en van schuldbekentenissen van het amortisatie-syndicaat, rentende 3½ ten honderd, en 2°. het overige tot gedeeltelijke aflossing van het restant der gekapitaliseerde schuld aan de Nederlandsche Handelmaatschappij.

### LEEUWARDEN, den 9 Februarij.

Heden had alhier de gewone winter-promotie plaats van de leerlingen aan het stedelijk gymnasium. Bij die gelegenheid werd eene toepasselijke inwijdings-oratie gehouden door den nieuwen rector den heer dr. *C. M. Francken*. Vele belangstellenden woonden deze plegtigheid bij.

— In de op aanstaanden Donderdag te houden vergadering van den raad dezer gemeente zullen, onder anderen, worden behandeld de navolgende zaken, als: resolutie van Ged. Staten, over het opmaken van de middelprijzen der granen en tot regeling der broodzetting; resolutie als voren betrekkelijk het aanleggen van een pakschuitveer tusschen Assen, Sneek, Leeuwarden en Groningen; missive en adres van *Wietse Lieuwes Stienstra c. s.* over het aanleggen van eene vaste scheepsbeurt tusschen Leeuwarden, Deventer en Zutphen; requesten: *a.* van de muzijk-vereeniging *Euphonia-Crescendo*, en *b.* van de directie der societeit *Amicitia*, om de muzijk, afkomstig van de voormalige stedelijke muzijkschool, ter gebruikleen te mogen ontvangen; adres van *F. J.*

... der Wal, om vrijstelling der boete wegens de te late oplevering van de Guisssterbrug; adres van C. Amoraal, tot het stichten van een gebouw in den stadstuin om 7 à 800 personen te kunnen bergen; adres van de weduwe H. Bekker, ter bekoming van een pensioen of gratificatie; idem van de weduwe A. de Jager, alsvoren; missive en verdere stukken van den heer A. Harmsen, boekhandelaar te Harlingen, betrekkelijk de gaz-fabriek te Leeuwarden; verordening over de wijze van afkondiging van verordeningen waarbij straf is bedreigd enz.; voorstel tot verkoop van de vier metalen veldstukken; voorstel van Burgemeester en Wethonders over de geneeskundige dienst; voorstel alsvoren nopens den aanleg achter het paleis van justitie; missive van curatoren van het gymnasium over de localiteit. — In advies gehoudene stukken: adres van de heeren G. Hajonides van der Meulen en M. Sijbouts, omtrent de korenbeurs; reglement van orde voor de vergaderingen van Burgemeester en Wethouders; rapport omtrent Johannes Heins; rekwest van de Bolswarder trekschippers nopens de jaarlijksche subsidie ad *f* 125; rapporten: van de commissie betrekkelijk de begrafenis-regten; idem van het St. Antonij Gasthuis enz.; idem nopens de zwemen badinrigting; idem nopens de missive van kerkvoogden enz.

— Het gezelschap tooneelisten onder directie van den heer *Rosenveldt*, gaat steeds voort stukken op te voeren, die in den smaak des publieks schijnen te vallen, getuige de talrijke opkomst, die, tot dusverre nog schier iedere voorstelling te beurt viel. De wijze echter waarop die stukken, over het algemeen worden uitgevoerd, zal daartoe ook wel het hare bijdragen. In *Lasaro de veehoeder*, althans, vervulde de heer *Rosenveldt Jr.*, met verdienste de titelrol en oogste hij dan ook den bijzonderen bijval der aanwezigen in. Mej. *Huizers* speelde in *Partijwoede* met veel gevoel als *Johanna Laud*, terwijl in dat zelfde stuk het karakter van *John Koke* door den heer *Jonas* met natuurlijkheid voorgedragen en tot het einde toe fiksch volgehouden werd. Ook de tooneeldirecteur zelve, steeds zijne beste pogingen aanwendende om genoegen te geven, mag daarvoor de toejuiching des publieks dikwerf ontvangen, zoo als in het nastukje *de familie Gaillard*, wanneer hij de rol van den honderdjarigen man vervulde.

— De heer *H. P. Bernelot Moens* te Harlingen, is erkend als vice-consul van Hamburg voor Friesland, Terschelling, Ameland en Schiermonnik-oog.

— Van Oldeboorn wordt dd. 6 dezer gemeld: Heden werd alhier gevankelijk binnen gebragt zekere *W. Z.*, van Akkrum, beschuldigd van diefstal. De beschuldigde werd opgesloten in het daarvoor bestemde vertrek in het gemeentehuis. Zoo als gewoonlijk verzamelden zich vele nieuwsgierigen om het gebouw en voornamelijk de dorpsjeugd bleef hierin niet achterlijk. Een knaap krijgt het in den zin om te trachten het luik of blind voor het getraliede venster te openen, ten einde den gevangene te bespieden. Dit gelukt, doch de gevangene is niet te vinden, maar wel valt het oog der aanwezigen op een gebreiden doek, waarmede een der traliën omwonden was. Dadelijk trekken zij aan denzelven en doen de ontdekking, dat de gevangene op den grond ligt en zich op zoodanige wijze heeft opgehangen. Een beraden jongeling snijdt eensklaps den doek door en roept de in het gemeentehuis zich bevindende policie te hulp. Men kwam nog tijdig genoeg om den gevangene met behulp van den geneesheer, in het leven te behouden, hoewel eene lange bewusteloosheid het gevolg der mislukte poging was.

Daar de opsluiting slechts voor eenige oogenblikken zou geschieden om den gevangene dadelijk te verhooren was het luik of blind niet van binnen gescholen, zoo als anders het geval is, hetwelk den jongens zoude belet hebben hunne nieuwsgierigheid te voldoen, en den gevangene in zijn voornemen zoude hebben doen slagen.

— Den 11 Januarij ll., heeft Z. M. het volgende besluit genomen:

Gezien het door de Provinciale Staten van *Friesland*, in hunne zitting van den 28 November 1851, genomen besluit, tot intrekking der art. 4, 5 en 23 van het Reglement op de Lage Verveeningen in die Provincie, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 22 November 1849, no. 30,

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 9 Januarij 1852, no. 195, 3de Afd. A;

Overwegende dat door dit Besluit der Staten de zaak der Lage Verveeningen, na naauwgezette overweging met bijzondere zorg geregeld, uit haar verband wordt gebragt;

dat de strekking daarvan geene andere zoude zijn, dan een terugkeer te bevorderen tot den ouden stand van zaken, waaruit onoverkomelijke moeijelijkheden en gevaar over aanzienlijke gedeelten van *Friesland* waren ontstaan;

dat daardoor de beginselen, waarop het Reglement steunt en door de vaststelling van welke de algemeene, en de bijzondere belangen zooveel doenlijk zijn vereenigd, worden aangetast en omvergeworpen;

dat het Gouvernement van het nut en het onmisbare dezer beginselen voor het behoud van het gewest te zeer doordrongen is, dan dat het tot die omverwerping zou kunnen medewerken; te meer daar de noodzakelijkheid tot wijziging dier beginselen niet is gebleken, en ook hunne nadeelige werking door de ondervinding niet kon worden aangetoond, vermits de uitvoering van het Reglement naauwelijks is begonnen, veel min ten einde gebragt;

dat de Regering dus, ofschoon wijziging en verbetering van het Reglement en meer bepaald van art. 23 nuttig achtende, hare goedkeuring niet kan verleenen aan een besluit, waarvan het onvermijdelijk gevolg zou zijn dat bij die wijziging geheel andere beginselen dan waarop het Reglement rust, ten gronde moesten worden gelegd.

Gelet op art. 136, 140 en 99 der provinciale wet,

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan het besluit der Staten onze goedkeuring te onthouden.

Onze minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

— Het *Prov. Blad*, no. 22, bevat het besluit van den commissaris des Konings, houdende vaststelling der *instructie voor de veldwachters*, zoowel in betrekking tot de gemeente-policie, als dienaren der rijks-policie en als ambtenaren der regterlijke policie.

— *Hetzelfde Blad*, no. 23 houdt in het besluit, waarbij de termijn voor den herijk der maten en gewigten voor den jare 1852, wordt bepaald. (zie *Notificatie.*)

*Hetzelfde Blad* no. 24, bevat het besluit, houdende mededeeling aan de gemeente-besturen, omtrent de wijze van beschikking over den post voor onvoorziene uitgaven op de gemeente- en dorps-begrootingen voorkomende.

*Hetzelfde Blad* no. 25, bevat het besluit van den commissaris des Konings, waarbij bepaald worden de dagen en uren op welke de loting voor de ligting der nationale militie, van het loopende jaar voor ieder der onderscheidene gemeenten der provincie, successivelijk, in de hoofdplaatsen der militie-kantons, zal plaats hebben; zoomede dat de 2de, 3de en 4de zittingen der militie-raden zullen aanvangen: de *tweede* op den 22 Maart, de *derde* op den 8 April en de *vierde* op den 1 Mei e. k., 's morgens te 9 ure.

— Van Gouvernements wege is aan het Nederlandsch Israëlitisch seminarium te Amsterdam, over het loopend jaar, eene toelage van *f* 5000 verleend.

— Ter Algemeene Rekenkamer is op nieuw overgebragt voor eene som van *f* 13,275 aan ingetrokken muntbiljetten van *f* 100, 20, 10 en 5, zoodat er op 31 December 1851 voor een bedrag van *f* 29,977,135 aan muntbiljetten is ingetrokken.

— De heeren *M. de Vries*, te Groningen, *J. David Pz.*, te Leuven, en *L. A. te Winkel*, te Leyden, op het laatstelijk te Brussel gehouden congres tot leden benoemd der redactie van het *Nederlandsch Woordenboek*, overeenkomstig de eischen der hedendaagsche taalwetenschap, hebben eene uitnoodiging gerigt aan alle letterkundigen, en in het algemeen aan elk, die zich daartoe op eenigerlei wijze in staat moge gevoelen, hun, bij de zamenstelling van dezen veelomvattenden arbeid, hunne medewerking te verleenen, door het leveren van bijdragen. Elke mededeeling van woorden of uitdrukkingen, welke ter verrijking van het Woordenboek zouden kunnen dienen, elke aanwijzing van bruikbare bouwstoffen, zal door de redactie in dank ontvangen en erkentelijk vermeld worden.

— Uit het derde jaarlijksch verslag van den staat der algemeene weduwen-beurs voor hervormde predikanten, loopende over het boekjaar 1850, — medegedeeld door de *Kerkelijke Courant* — blijkt, dat de onderscheidene ontvangsten, met inbegrip van *f* 15,875 wegens renten van *f* 635,000, Inschrijvingen 2½ pCt. op het Grootboek, hebben bedragen *f* 39,629,99½, en dat aan 336 weduwen van predikanten en emeriti *f* 28,726; aan 26 minderjarigen van predikanten *f* 2169; aan 5 geïnstitueerde zusters *f* 450; aan 12 geïnst. dochters *f* 1530; aan inkoop van *f* 11,400, Inschr. 2½ % *f* 6526,85 en aan buitengewone uitgaven en administratie-kosten *f* 616,65, te zamen *f* 39,568,50 is uitbetaald, zoodat tusschen de ontvangsten en uitgaven een overschot bestaat van *f* 64,49½.

— Het *Zondagsblad* meldt van het Nieuwediep 5 Februarij ll. Naar wij vernemen, zal er met 1° Maart aanstaande eene stoomboot in de dienst komen, dewelke dagelijks, heen en terug, van het Nieuwediep naar Harlingen varen en onderweg de eilanden Texel, Vlieland en Terschelling zal aandoen. Deze dienst, waarvoor aan eenige ingezetenen van deze gemeente en van het eiland Texel concessie is verleend, zal in eene lang gevoelde en algemeen erkende behoefte voorzien: want daar thans die overvaart door middel van de postschuiten en verder met jollen geschiedt, is men, ten opzigte van de eersten, doorgaans aan wind en tij en met betrekking tot de laatsten, dikwijls aan willekeur en velerlei onaangenaamheid van weer en wind blootgesteld. Thans evenwel zal die overvaart geregeld, dagelijks en in betrekkelijk korten tijd geschieden. Voor de eilanders vooral en omgekeerd voor de vele reizigers en handelslieden, die deze over het algemeen welvarende eilanden bezoeken, zal dit spoedig en gemakkelijk middel van vervoer eene belangrijke aanwinst zijn; terwijl het verder den handel van deze plaats en omstreken als het ware in eene dagelijksche aanraking met de Friesche kusten zal stellen. Wij twijfelen daarom ook geenszins aan het welslagen dezer onderneming en verwonderen ons slechts, dat dit plan, hetwelk reeds zoo vele jaren in de pen is geweest, zoolang naar eene uitvoering heeft gewacht.

— Volgens de *Middelburgsche Courant* heeft zich bij den landbouwer *Feytel*, onder de gemeente Kattendijke, eene besmettelijke ziekte onder de paarden geopenbaard, waardoor reeds een paard is overleden en vijf andere aangetast zijn. De ziekte schijnt te bestaan in eene aandoening der longen en openbaart zich door het nedervallen van het paard.

— Den 3 dezer is te Brussel, tusschen den heer *Masui*, directeur-generaal der spoorwegen, posterijen en telegrafen, en den heer ingenieur *van der Kun*, gedelegeerde der Nederlandsche Regering, de overeenkomst getekend wegens de daarstelling van eene telegrafische lijn tusschen Belgie en de Nederlanden. Deze lijn zal van Antwerpen uitgaan en over Breda naar Rotterdam loopen. Aan den Moerdijk zal de draad onder het water door gelegd worden. Men denkt dat de arbeid tot volvoering van dit gewigtig werk terstond na de bekrachtiging door de wederzijdsche Regeringen zal aanvangen.

— De Bitsche academie van wetenschappen, kunsten en nijverheid heeft eenige buitenlanders haar lidmaatschap opgedragen. De Nederlanders, tot leden der gemelde academie benoemd, zijn, alphabetisch gesteld: jhr. mr. *van Asch van Wijk*, lid der arrond.-regtbank enz. te Utrecht; *E. H. von Baumhauer*, hoogleeraar te Amsterdam; *N. D. Brandon*, eigenaar der Koninklijke fabriek van stearine kaarsen aldaar; *J. Casaux*, werktuigkundige en uitvinder van het concentrisch geslagen touwwerk der fabriek *van Beeftingh & Comp.*, te Katwijk bij Leyden; *F. W. Conrad*, ingenieur van de Hollandsche spoorweg-maatschappij, president van het Koninklijk Instituut van ingenieurs, te 's Hage; baron *de Geer*, secretaris van het historisch genootschap, te Utrecht; *J. M. van Kempen*, zilversmid van Z. M. aldaar; *A. van Lee*, letterkundige te Amsterdam; *C. J. Matthes*, hoogleeraar aldaar, en *A. G. Mulder*, hoogleeraar te Utrecht.

## 216de STAATS-LOTERIJ.

*Derde klasse.*

| | |
|---|---|
| 1ste Trekk. | Nos. 4551 en 6999, ieder een prijs van *f* 1000. No. 2856, een prijs van *f* 2500. |
| 2de » | Nos. 19901, 13165, 10645 en 15987, ieder een prijs van *f* 1000. No. 14079, een prijs van *f* 25,000. No. 7894, een prijs van *f* 1250. |
| 3de » | Nos. 4682, 8968 en 11204, ieder een prijs van *f* 1000. No. 8331, een prijs van *f* 5000. |
| 4de » | No. 2941, een prijs van *f* 1000. No. 2545, een prijs van *f* 1[illegible] |

## Beroep op algemeene weldadigheid.

Voor een diep ongelukkig huisgezin uit den Burgerstand, uit man, vrouw en tien kinderen bestaande, hetwelk, van deszelfs eenig middel van bestaan ontbloot, onverwijld van de Hervormde Diaconie alhier een sober onderstand zou moeten vragen, wordt de liefdadigheid hunner mede-Christenen langs dezen weg minzaam maar ook ernstig ingeroepen. Weldadige Landgenooten! door hier hulp te bewijzen, zult gij niet alleen een beklagenswaardig huisgezin voor honger en ellende behoeden, maar ook de armen-kas der Gemeente, welke, bij de reeds plaats hebbende bedeeling harer armen, mede tot het onderhoud van zulk een talrijk gezin volstrekt buiten staat is, voor onvermijdelijken ondergang bewaren. De hoop is dan ook, naast God, op U gevestigd; terwijl de ondergeteekenden zich met de ontvangst der giften en het doelmatig besteden derzelve gaarne willen belasten, zullende ook ten Kantore der *Leeuwarder Courant* elke gifte mede in ontvang worden genomen.

Nes op Ameland,
Februarij 1852.

VAN HEECKEREN, *Burgem.*
J. ROORDA, *Herv. Pred.*
G. J. SCHELTEMA.
G. BAKKER.

## GRONDBELASTING.

Door de Publicatien van den Heer Commissaris des Konings in dit gewest, opgenomen in de Leeuwarder Courant gedurende de maand Januarij en het begin van Februarij, heeft men ontwaard, dat de Kohieren der Grondbelasting over het jaar 1852, van verschillende Kadastrale gemeenten zijn goedgekeurd en gearresteerd.

Bij deze gelegenheid acht men het niet ondienstig, de grondeigenaren op eenige punten indachtig te maken welke de grondbelasting bijzonder betreffen en wel:

1°. Op de bepalingen der Wet van den 28 Maart 1828, (*Staatsblad no.* 8) in verband met de Wet van den 24 April 1843, (*Staatsblad no.* 14) omtrent den vrijdom van grondbelasting, ingeval van aanbouw van huizen en andere getimmerten. Om in het genot gesteld te worden van die vrijdommen, zij het den belanghebbenden herinnerd, dat *binnen zes maanden* na de in gebruikstelling der perceelen, of nadat dezelve voor het *eerst geheel* of *ten deele* worden betrokken, eene aangifte moet gedaan worden, welke van bij alle gemeente-besturen de gedrukte formulieren aanwezig zijn; verzuimt men deze aangifte binnen den gezegden termijn, dan *vervalt* de aanspraak op vrijdom en kan later geene reclame helpen.

2°. Op de bepalingen der Wet van den 6 Junij 1840, (*Staatsblad* no. 17) omtrent den vrijdom van lasten, ter zake van Landontginningen en Landverbeteringen, waaronder begrepen zijn: het ontginnen van Heiden, Zandvlakten, Duinen, Zandheuvels, hooge Veengronden, afgegraven of uitgetrokken hooge Veenen, alsmede zoodanige gronden, die, ofschoon vroeger ontgonnen geweest, sedert vijftien jaren of langer woest gelegen hebben, het droogmaken van lage Wei- en Hooilanden, lage Veen- en Moergronden, Moerassen, Meren, Veen- en andere Plassen, Kolken, Poelen, Wielen enz., het tegen de zee indijken van buitengronden, als: Kwelders, den, Scharren, Aanwassen en andere daarmede gelijkstaande Gronden.

Tot bekoming van de bij deze Wet toegestane vrijdommen van grondbelasting gedurende 20 en meer jaren, als mede andere voorregten, ook wegens de daarop gestichtte gebouwen, moeten de belanghebbenden voor indachtig zijn om van de te ondernemen ontginningen, droogmakingen, indijkingen, stichtingen enz., *terstond* schriftelijke aangifte te doen bij de besturen der gemeenten waaronder de eigendommen gelegen zijn. Moeten deze aangiften *herhaald* worden binnen de drie maanden na de ontginning, droogmaking en inpoldering.

Ingeval deze eerste en tweede aangiften *niet* gedaan worden, *verliest* men alle voordeelen welke de Wet toekent en daar deze voordeelen nog al belangrijk zijn, wordt op de tijdige indiening der schriftelijke aangiften ten sterksten aangedrongen, daar latere reclamatien en redenen van onwetendheid niet baten.

3°. Op de bepaling van art. 84 der Wet van 3 Frimaire VIIde jaar, betrekkelijk de teruggave van betaalde grondbelasting over het afgeloopen jaar wegens onbewoonde huizen of andere gebouwen.

Deze teruggave kan worden verleend op daartoe strekkende reclamatie, ingediend binnen drie maanden na het eindigen van het dienstjaar, aan het Collegie van Gedeputeerde Staten der provincie, en wel voor huizen, welke niet zijn bewoond of fabrijken en andere gebouwen die niet zijn gebruikt gedurende een vol belasting-jaar, dat is, van primo Januarij tot ultimo December; terwijl wegens de geheel afgebrokene gebouwen voor het dienstjaar volgende op de slooping, geene grondbelasting behoeft voldaan te worden, mits men die verandering bij het gemeente-bestuur tijdig aangeve, daar anders zeer wel de mogelijkheid bestaat, dat het reeds afgebrokene pand in een volgend jaar, nog in het kohier der grondbelasting voorkomt.

Van de gedeeltelijk afgebrokene gebouwen of die waarvan de bestemming is veranderd, kan men eene herziening der Kadastrale huurwaarde vragen, door aangifte bij het gemeente-bestuur.

4°. Op de aanwijzing, welke in ieder aanslag-biljet der grondbelasting behoort

voor te komen, te weten: „Een ieder die verkeerde tenaamstellingen of „misslagen in namen, voornamen, beroepen of woonplaatsen in de Ka„dastrale Leggers meent te hebben opgemerkt, waaromtrent die Leggers, „mitsgaders de Kadastrale Plans bij de Gemeente-Besturen voorhanden, „kunnen worden geraadpleegd, wordt verzocht daarvan eene door hem „geteekende opgave aan den Ontvanger ter hand te stellen.” en

5°. Op de heffing der Grondbelasting in 1852 en de verhouding van die belasting tot de Kadastrale zuivere huurswaarde of anders gezegd, het belastbaar inkomen.

De Grondbelasting bestaat uit:

De hoofdsom, waarvan de verhouding tot iedere gulden belastbaar inkomen voor de ongebouwde eigendommen is . . . . . $f$ 0,12$\frac{893795}{10000000}$.
en voor de gebouwde eigendommen . . . . . . . - 0,13$\frac{108488}{1000000}$.
de opcenten, waarvan geheven worden van de evengenoemde hoofdsom,

21$\frac{1}{2}$ opcenten voor het Rijk.
5 opcenten voor de Provincie, en
5 opcenten voor de Gemeente.

Makende in zijn geheel 31$\frac{1}{2}$ opcenten.

Waardoor moet betaald worden als grondbelasting over het jaar 1852:

$f$ 0,16$\frac{954025}{10000000}$ per gulden zuiver belastbaar inkomen der ongebouwde eigendommen, en

$f$ 0,17$\frac{237673}{10000000}$ per gulden zuiver belastbaar inkomen der gebouwde eigendommen;

behalve de gemeenten uitmakende het Bildt, welke maar 2$\frac{1}{2}$ voor gemeente opcenten heffen — en waardoor deze vorenstaande verhouding komt op:

$f$ 0 16$\frac{63171}{1000000}$ voor de ongebouwde eigendommen, en op
$f$ 0,16$\frac{91}{100}$ voor de gebouwde eigendommen.

Deze verhoudingen op het belastbaar inkomen toepassende kan men zijnen aanslag in de grondbelasting in hoofdsom — en de opcenten begrepen, berekenen en nagaan.

De Grondbelasting over het jaar 1852 (alle opcenten begrepen) bedraagt iets meer dan die van het jaar 1851, door dien er over 1852, $\frac{1}{2}$ opcent meer, voor de provincie geheven wordt.

Leeuwarden, Februarij 1852. . . .

## Hulpbank te Zwolle.

Op Maandag den 26 Januarij 1852, werd de tweede jaarlijksche vergadering van de aandeelhouders in de te Zwolle gevestigde Hulpbank gehouden. Uit het in die vergadering uitgebragte verslag over het jaar 1851 deelen wij het volgende mede.

Zoo als bekend is, is het doel dier instelling: nijvere en oppassende lieden door het verleenen van geldelijke voorschotten in het een of ander bedrijf te ondersteunen, hunnen vooruitgang te bevorderen, of wel hunnen ondergang te voorkomen.

Uit het gegeven verslag bleek hare gunstige werking.

De naauwgezetheid, waarmede de verstrekte sommen teruggegeven waren, leverde het bewijs op dat zij niet improductief verteerd waren, en gaf de aangename overtuiging, dat het de weinig gegoede mede ingezetenen nog niet aan den goeden wil en de mogelijkheid om spaarzaam te zijn ontbreekt.

De bij het reglement den leener opgelegde verpligtingen van borg te stellen en de ontvangene gelden in wekelijksche termijnen terug te geven hadden geene bezwaren opgeleverd. Integendeel, de verpligte borgstelling bleek niet alleen te zijn eene zekerheid voor het geleende kapitaal, maar tevens een' heilzamen spoorslag voor den leener; terwijl de voorgeschrevene wekelijksche terugbetaling hem noopt reeds dadelijk en dagelijks iets voor de afdoening zijner schuld op te leggen. Dit leert hem sparen, en maakt de geheele teruggave gemakkelijker.

Het getal aandeelen in de Hulpbank, ieder groot $f$ 50, dat in 1850, 51 bedroeg, is sedert vermeerderd tot 77, vertegenwoordigende eene som van $f$ 3850.

Met dit kapitaal, door den in het vorig jaar ondervonden vooruitgang eenigzins vermeerderd, zijn in 1851, 140 voorschotten gedaan aan 124 personen, en is in het geheel uitgeleend de betrekkelijk aanzienlijke som van $f$ 8290.

De hoegrootheid dezer voorschotten was:

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 46 | van $f$ | 100 | te zamen $f$ | 4600. | 9 | van $f$ | 30 | te zamen $f$ | 270. |
| 1 | » - | 80 | » » - | 80. | 11 | » - | 25 | » » - | 275. |
| 5 | » - | 75 | » » - | 375. | 6 | » - | 20 | » » - | 120. |
| 3 | » - | 60 | » » - | 180. | 5 | » - | 15 | » » - | 75. |
| 1 | » - | 55 | » » - | 55. | 4 | » - | 10 | » » - | 40. |
| 40 | » - | 50 | » » - | 2000. | 4 | » - | 5 | » » - | 20. |
| 5 | » - | 40 | » » - | 200. | | | | | |
| | | | | | 140 | | | te zamen $f$ | 8290. |

De meest gewone tijd, waarvoor zij verstrekt zijn geweest, was van 50 weken.

De personen, die deze voorschotten hebben genoten, behooren tot allerlei bedrijf, als: winkeliers, landbouwers, schippers, slagers, knipers, groenteverkoopers, schoen- en kleermakers, bakkers, water- en vuurverkoopers enz.

Het doel, waarvoor zij gevraagd werden, was genoegzaam algemeen om ze in eene bestaande nering te gebruiken, tot inslag van grondstoffen en handelsartikelen à contant en in grootere hoeveelheid, tot het aanschaffen van gereedschappen, tot aankoop van vee, tot het verkrijgen van plaatsen in het zakkendragers-gild enz.

Van de 124 leenen waren 92 geheel nieuwe, de anderen hadden ook reeds het vorig jaar bij de Hulpbank geleend.

In het afgeloopen jaar hebben 108 personen éénmaal en
16 » tweemaal een voorschot gekregen.

Het Bestuur heeft zich tot regel gesteld, geene ondersteuning te verleenen voor tapperijen, kroegen en diergelijke industrien.

Van de personen, die alles terug betaald hebben, hebben 24 dit in 10 of meer weken binnen den termijn gedaan. Men heeft deze voor elke 10 weken te vroeg betaling 1 % rente laten korten.

Vijf leeners zijn geheel of gedeeltelijk in hunne betalingen nalatig gebleven. Voor vier daarvan vond de bank haar verhaal op de borgen; terwijl de vijfde haar waarschijnlijk een verlies van $f$ 16,48 zal veroorzaken.

De uitkomsten met die des vorigen jaars vergelijkende, toonen, dat er 78 malen meer gebruik van de Bank was gemaakt, en dat de ter leen gegevene sommen die van 1850 met $f$ 4575 overtroffen. De overgelegde rekeningen deden zien, dat het kapitaal der Hulpbank, na aftrek der noodwendig gemaakte kosten, ook dit jaar was vooruitgegaan. Desniettemin waren de verzoeken om voorschotten dikwerf en aanhoudend zoo menigvuldig geweest, dat men aan menig dringend aanzoek geen dadelijk gehoor had kunnen geven, uithoofde van gebrek aan genoegzaam kapitaal. Het is wenschelijk, zoowel voor het belang der zaak als voor het crediet der instelling, dat de Bank in den regel geld hebbe voor ieder die het verdient. De meerdere bekendheid der inrigting, gepaard aan de kennis dat zij geene bloote instelling van weldadigheid is, zal daarenboven bij voortduring tot vermenigvuldiging der aanzoeken leiden. Het zoude daarom zeer te betreuren zijn, dat zij reeds bij den aanvang harer werking, door gebrek aan fondsen belemmerd en verlamd werd.

Om deze reden eindigde het Bestuur zijn verslag, met de welwillende medewerking der aandeelhouders te verzoeken, om het behulpzaam te zijn in het plaatsen van meerdere aandeelen.

De Leden der Commissie van Landbouw in Friesland, worden opgeroepen tot het houden eener buitengewone vergadering op Maandag en Dingsdag den 16 en 17 Februarij e. k., des voordemiddags te 10 uren, in een der lokalen aan het Gouvernementshuis binnen Leeuwarden, ten einde zoowel de ontwerp-reglementen als alles wat de voorgenomene Tentoonstelling in de maand Junij e. k. betreft, vast te stellen.

Tevens worden de leden uit de afdeelings-besturen der maatschappij ter algemeene vergadering afgevaardigd, verzocht te verschijnen op 17 Februarij ter plaatse en ten tijde boven vermeld, ten einde met de Leden der Commissie eene gecombineerde vergadering te houden.

*De Secretaris der Commissie van Landbouw,*
Mr. E. JONGSMA.

De Leden der Maatschappij van Landbouw in het 1ste Kanton, worden uitgenoodigd tot het houden eener Vergadering op Donderdag den 12 Februarij e. k., des namiddags te 4 ure, ten huize van den Logementhouder *de Koe*, te Leeuwarden, ten einde een afgevaardigde ter Gecombineerde Vergadering van 17 Februarij e. k., uit hun midden te verkiezen.

*Het Lid der Commissie van Landbouw in het 1ste Kanton,*
Mr. U. H. WIELINGA HUBER.

## BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 3den tot en met den 9 Februarij 1852 aangegeven: 18 Geboren, 12 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER*, den 6 Februarij 1852, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

BOTER, $f$ 42,00. AANVOER, 353/4 184/8 48,16 vaten.

## Prijs-Courant der Effecten.

*Amsterdam, den 7 Februarij 1852.*

**NEDERLAND.**

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Werk. Schuld | 2$\frac{1}{2}$ pCt. | 57$\frac{15}{16}$ | 58 | 58 |
| Dito dito. .. | 3 » | 68$\frac{13}{16}$ | 68$\frac{7}{8}$ | |
| Dito dito ... | 4 » | 89 | 89$\frac{1}{8}$ | 89$\frac{1}{16}$ |
| Amort.-Synd. | 3$\frac{1}{2}$ » | 90 | | |
| Handel-Maats....... | | | | |

**FRANKRIJK.**

| | | |
|---|---|---|
| Obligatien.... | 3 pCt. | 60$\frac{3}{8}$ |

**RUSLAND.**

| | | |
|---|---|---|
| Ob. bij *H.* 1798/1815 | 5 pCt. | 105$\frac{3}{4}$ |
| dito dito 1828/1829 | 5 » | 104$\frac{3}{8}$ |
| Dito bij dito.. | 4 » | |
| Geldl. te Londen | 4$\frac{1}{2}$ » | 99$\frac{1}{2}$ |

**SPANJE.**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Leen. bij *Ardoins* | 5 pCt. | 17$\frac{7}{16}$ | 17$\frac{3}{8}$ | |
| Dito Nieuwe... | 1 » | 17$\frac{5}{8}$ | 17$\frac{7}{8}$ | 17$\frac{13}{16}$ |
| » . ......... | 3 » | | | |
| » Binnenl. à 6/m | 3 » | 37 | 37$\frac{7}{16}$ | 37$\frac{1}{2}$ |
| Ardoin Coupon .. .... | | | | |
| Passive............. | | | | |

**OOSTENRIJK.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| Metaliek....... | 5 pCt. | 72$\frac{7}{8}$ | 73$\frac{1}{8}$ |
| » (nieuwe) | 5 » | 80$\frac{1}{2}$ | |
| » » | 2$\frac{1}{2}$ » | 38$\frac{3}{8}$ | 38$\frac{7}{16}$ |

**PORTUGAL.**

| | | |
|---|---|---|
| Te Londen 5 (nu 4) | pCt. | 35$\frac{3}{4}$ |
| » | 4 » | 34$\frac{1}{2}$ |

Amerik. Bank-Actien 4$\frac{3}{8}$; Denem. 5 pCt. 101; Mexik. 31$\frac{11}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$; Gren. 2 pCt. 17$\frac{5}{8}$; Ecuador 3$\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; Metal. La. B 5 pCt. 80$\frac{1}{8}$.

In onze binnenl. fondsen was heden weinig of geene verandering. Van vreemde effecten waren Spaansche 5 en 1 pCt. prijshoudend, en binnenl. 3 pCt. meer aangeboden. Van de overige valt niets bijzonders te vermelden. Van Zuid-Amerik. waren inzonderheid Uitgest. Grenada's op het verbeterde merk van Londen, bij zeer levendigen handel, tot verhoogde prijzen te plaatsen.

*Zondag 8 Februarij.*

Integra 58. Fransche Oblig. 3 pCt. 60$\frac{3}{8}$. Ardoins 5 pCt. 17$\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$. Binnenl. 3 pCts. 37$\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{11}{16}$. Spanje 1 pCt. 18$\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$. Dito 2/m. 17$\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 18. Metaliek 5 pCts. 73. Dito Nieuwe 80$\frac{3}{4}$. Dito L. B. 80$\frac{1}{8}$. Mexik. 31$\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$. Ecuador 3$\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$. Uitg. Venez. 12$\frac{3}{8}$. Werk. Grenada Onbep. St. 16$\frac{3}{8}$. Uitgest. Dito 6$\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$.

In Spaansche fondsen was heden, tot verbeterde prijzen, de omzet zeer geanimeerd. Ook in Uitgest. Grenada's was, tot verhoogde koersen, de omzet zeer levendig. Tot de overige genoteerde koersen was de affaire van weinig beteekenis.

*Prijzen van Coupons en losbare Obligatien.*

Metaliek $f$ 23,85. Napelsche $f$ 24,50. Div. in £ St. $f$ 11,85. Fransche $f$ 56$\frac{1}{8}$. Belgische $f$ 56$\frac{1}{8}$. Pruisische $f$ 34$\frac{1}{4}$. Spaansche $f$ 2,45. Hamb. Russ. $f$ 36$\frac{1}{4}$. Russ. in Z. R. $f$ 36$\frac{3}{4}$. Russ. Pap. $f$ 10$\frac{1}{2}$. Pools. in *Fl.* $f$ 27$\frac{1}{4}$.

Stukken à $f$ 10 per Stuk $f$ 9,65 à $f$ 9,75.

LEEUWARDEN, den 5 Februarij 1852. Ondertrouwd:
K. J. JONKMAN, Weduwnaar van JOHANNA CATHARINA TOUTENBURG, met RINSKE SCHAAFF.
*Eenige kennisgeving.*

*** Getrouwd:
Woudsend, T. F. ROMKES, en
den 5 Februarij 1852. A. DRAAIJER.

FRANEKER, den 3 Februarij 1852. Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER JOHANNA BANGA, geliefde Echtgenoote van
O. P. DE HOOP.

*** Bevallen van eene DOCHTER F. HILLEBRAND, geb. REITSMA.
Leeuwarden, den 5 Februarij 1852.
*Eenige kennisgeving.*

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON TH. S. KOOPMANS, geliefde Echtgenoote van
Oldeboorn, den 5 Februarij 1852. W. H. OOSTERWOUD.

*** Bevallen van een' ZOON ALIDA JOHANNA NOIJON, Echtgenoote van
Sneek, den 6 Februarij 1852. B. WOUTERS.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER MARIA ANNA THERESIA VOSS, Echtgenoot van
Sneek, den 8 Februarij 1852. M. VAN GENT.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het smartelijk afsterven van mijne dierbare Echtgenoot JANTJE HIELKES PRINS, in den leeftijd van 42 jaren, waarvan ik met haar 20 jaren zeer gelukkig vereenigd mogt zijn, mij nalatende acht Kinders, die, op twee na, nog allen te jong zijn om dit groote verlies te kunnen beseffen.

Zij was mij eene getrouwe Gade, en eene zorgdragende en teedere Moeder voor hare Kinderen; — de gedachte dat zij in een beter vaderland is overgegaan sterke en trooste mij eenigzins, in deze zware en bittere beproeving.

Harlingen, den 30 Januarij 1852. DIRK ARIJ DE JONG.

*** Na een langdurig doch zeer geduldig lijden, behaagde het den Hemelschen Vader, heden van ons weg te nemen onze veelbeminde Vader en Behuwdvader de Heer SIJBREN HOIJTEMA Pz., in den ouderdom van bijkans 61 jaren, in leven Koopman alhier.
Akkrum, P. HOIJTEMA,
den 2 Februarij 1852. *uit aller naam.*

*** Tot onze bittere droefheid behaagde het den Almagtigen, heden avond ongeveer 5 uur van onze zijde weg te nemen, ons eenigst geliefd Dochtertje HILTJE, in den jeugdigen leeftijd van slechts 3 jaar en ruim 4 maanden en na eene ziekte van 21 dagen. Smartelijk is ons dit verlies, maar hopen in den wil der Voorzienigheid te berusten.
Leeuwarden, K. G. EIJZENGA.
den 4 Februarij 1852. A. EIJZENGA, geb. LOVIUS.
*Vrienden en Bekenden buiten de Stad gelieven deze voor kennisgeving aan te nemen.*

*** Heden overleed mijne Huisvrouw ELIEZABET JOHANNES WIEBENGA, in den ouderdom van circa 37 jaren en 4 maanden.
Dokkum, den 4 Februarij 1852. R. G. FLIERL.

*** Heden overleed, in den jeugdigen ouderdom van ruim 27 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, ANTJE KLAZES WASSENAAR, mij nalatende drie Kinderen, van welke de jongste, nog pas 7 dagen, het levenslicht aanschouwde. Slecht 4$\frac{3}{4}$ jaar mogt ik met haar in eenen hoogst genoegelijken echt leven. Zwaar drukt mij deze slag ter neder. De Heer ondersteune mij, om, met gelatenheid, den last te dragen, dien Zijne wijsheid mij oplegt, en Hij geve kracht aan de bejaarde Moeder der overledene, die vóór ruim 7 weken haren eenigen, zoo innig beminden Zoon ten grave zag dalen, opdat zij staande blijve onder zulke treffende slagen des levens.
St. Anna-Parochie, den 4 Februarij 1852. J. O. KONING.

*** Heden overleed, aan de gevolgen eener zenuwberoerte, voorzien van de H. Sacramenten der Kerk, mijn geliefde Echtgenoot ADAM PADBERG, in den ouderdom van 44 jaren en 4 maanden, na eenige gelukkige echtvereeniging van circa 17 jaren.

Met mijne drie Kinderen beween ik deszelfs vroegtijdigen dood, vertrouwende dat God mij in dezen gevoeligen slag zal sterken.
Heerenveen, M. STESKENS, Wed. A. PADBERG.
den 8 Februarij 1852. *Mede uit naam der firma: Gebr. PADBERG en COMP.*
*Eenige kennisgeving.*

*** Heden overleed na een langdurig lijden, in den ouderdom van 26 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote TEETSKE BRAAM HOEKSMA. Slechts ruim twee en een half jaar mogt ik mij in haar bezit verheugen.
Bolsward, den 7 Februarij 1852. A. WESTERBAAN Cz.

*** Heden overleed tot mijne innige droefheid, mijn waarde Echtgenoot en mijner Kinderen zorgdragende Vader DOUWE GERBENS VAN DER KOOI, in leven Landbouwer alhier, in den ouderdom van 74 jaren en 5 maanden, waarvan ik bijna 50 jaren met hem door den echt mogt verbonden zijn.
Teerns, W. R. OETSMA,
den 8 Februarij 1852. Wed. D. G. v. D. KOOI,
*mede uit naam mijner Kinderen.*

## Land te Westhem.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, *heden* Dingsdag 10 Februarij, 's middags 2 uur, bij *Willem Martens de Boer*, te Sneek, provisioneel verkoopen: Twee stukken uitmuntend GREIDLAND, naast elkander gelegen in de Atzebuurstermeer, zeer nabij den Hemdijk, onder Westhem, de *Elf* genaamd, sectie E, no. 276, voor 3,86,10, en wel als:
1ste perceel, het Oostelijke stuk; in huur bij *Johs. S. Rijpma*, voor *f* 55,50, en
2de perceel, het Westelijke stuk; in huur bij *Lieuwe K. Hoekstra*, voor *f* 76,50.
Vrij van floreen; bevoorregt met Vruchtgenot van de Laan daaraevens, en te aanvaarden St. Petri 1852.

Mr. H. J. OFFERHAUS, Notaris te Delfzijl, zal, op Donderdag den 12 Februarij 1852, des avonds te 6 uren, ten huize van den Logementhouder *K. W. Hazenhoek*, te Delfzijl, publiek verkoopen:
Het in het jaar 1839 nieuw uitgehaald NEDERLANDSCH KOFSCHIP, genaamd *Sijbrand Jan*, groot 124 gemeten tonnen, met deszelfs volledigen Inventaris, thans liggende in de Haven van Delfzijl, en bevaren geweest door den Scheepskapitein *G. H. Strootman*.
De Condition van Verkoop en de Inventaris zullen ter lezing liggen bij de Heeren J. S. TROMP EN ZOON, te Woudsend, bij den Scheepskapitein G. H. STROOTMAN, te Appingedam, en ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

## Korenmolen te Oosterwolde.

De Notaris TADEMA, zal, op Vrijdag den 13 Februarij 1852, des avonds te zes uur, in *de Gouden Klok*, te Oosterwolde, publiek bij strijk- en verhooggelden, veilen en provisioneel verkoopen:
Een wel beklante KORENMOLEN met hechte HUIZINGE en daarin verbonden BAKKERIJ, benevens ERF en TUIN en *vier kampen LANDS*, aan elkander gelegen te Oosterwolde, bij den mede-eigenaar *Willem Jans Mulder*, in gebruik; op 12 Mei en andere gebruikelijke tijden in 1852, te aanvaarden. Verdeeld in perceelen, bij Billetten omschreven.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Maandag den 16 Februarij 1852, 's namiddags 4 uur, ten huize van *de Jager* aldaar, provisioneel verkoopen:
1. 2 bunder 25 roede 30 el WEIDLAND, gelegen onder Franeker, Kad. bekend Gem. Franeker, sectie C, no. 12.
2. Eene HUIZINGE en ERF met STALLING, nabij en onder de stad Franeker, Kad. bekend sectie C, no. 10, groot 4 roede 60 el; zijnde eene zeer geschikte *Koemelkers-* en *Kooltjerswoning*; breeder bij Billetten omschreven.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal, op Maandag den 16 Februarij 1852, des avonds om 7 uur, in *de Korenbeurs*, te Franeker, provisioneel verkoopen:
Eene HUIZINGE en ERF, op het Eilandtje te Franeker, wijk E. W., no. 81; bij *B. v. d. Meulen* en anderen in gebruik.

## Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het BOUWEN eener NIEUWE STELP-HUIZING, met de levering van de daartoe benoodigde Materialen, waarvan Bestek en Teekening liggen in de Herberg van FOLKERT FENNEMA, aan den Straatweg onder Bergum, waar de Briefjes moeten worden ingezonden vóór of op den 18 Februarij e. k.

## Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het AFBREKEN van eene OUDE HUIZINGE en het weder OPBOUWEN van eene NIEUWE STELPHUIZINGE, met de daartoe benoodigde Materialen en Arbeidsloonen; waarvan het Bestek en de Teekening ter inzage liggen ten huize van RIENK ATTES POSTHUMUS, te IJrnswoude onder *Tjerkwerd*, bij wien ook de briefjes franco moeten worden ingezonden vóór op den 19 Februarij 1852.

## Bij geslotene briefjes te huur voor 5 jaren:

Eene florissante HERBERG, LOGEMENT en STALLING, waarbij twee uitmuntende MOESTUINEN en BOOMGAARDEN, een ander staande en gelegen te Koudum, genaamd *de Kroon*, bekend ten Kadaster sectie A, nos. 160, 161 en 162, voor eene inhoudsgrootte van 45 roede 40 el. Tot Petri en 12 Mei 1852 in huur en gebruik bij den mede-eigenaar *S. N. van der Meer*, en alsdan vrij te aanvaarden. De briefjes moeten zijn ingeleverd vóór of op den 24 Februarij 1852, ten Kantore van Mr. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum, alwaar de Condition ter lezing liggen.

UIT DE HAND TE KOOP: EENE ZATHE EN LANDEN, gelegen op het *beste* gedeelte van Friesland, één uur van Leeuwarden, groot ruim 32 bunder 70 roede Weidland; te aanvaarden St. Petri en 12 Mei 1853.
De Kooppenningen kunnen gedeeltelijk op het verkochte gevestigd blijven, terwijl nadere informatien zijn te bekomen bij den Notaris Mr. J. D. VAN DER PLAATS, te Leeuwarden.

## Uit de hand te koop;

Het Nederlandsch KOFSCHIP *HESPERUS*, groot volgens meetbrief 127 Ton, bevaren geweest door Kapt. *S. B. de Jong*, met al deszelfs staand en loopend Want, en verderen geheelen Inventaris, zoo als het thans is liggende te Harlingen.
De gegadigden gelieven zich te adresseren bij de Heeren J. S. TROMP & ZOON, te *Woudsend*.
Nadere inlichtingen omtrent Schip en Inventaris te bekomen bij de Heeren J. & S. WIARDA, Scheepsmakelaars te *Harlingen*.

## Uit de hand te koop:

Eene op nieuw vertimmerde HEKTJALK, groot 53 Ton, met eenen compleeten Inventaris; — een KOFSCHIP, met Zeil en Treil, groot 60 Roggelasten; liggende te Harlingen, en te bevragen bij H. MEIJER, Zaakwaarnemer aldaar.

## ATTENTIE.

Door het plaatsen van eene Stoom-Machine is er gelegenheid, een in den jare 1828 geheel nieuw gebouwden MOLEN van 21 el 608 streed (73 voet) vlugt, bij afbraak te koopen.
Adres aan het Postkantoor te Sneek, onder letter A. Brieven franco.

## DE HEROPENING
DER
STOOMBOOT *FRISO*-DIENST
TUSSCHEN
***Amsterdam, Harlingen* en *Enkhuizen*, vice versa.**

in correspondentie met de DILIGENCE op *GRONINGEN*, en BARGEDIENST tusschen *LEEUWARDEN* en *HARLINGEN*, zal op Dingsdag den 17 Februarij e. k. plaats hebben.
Vertrek van *Amsterdam*, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, 's morgens ten 7 ure.
» » *Harlingen*, Woensdags, Vrijdags en Zondags, 's morgens ten 8 ure.
Doorloopende Plaatsbilletten zullen alléén worden afgegeven bij de Commissarissen te *Amsterdam*, *Leeuwarden* en *Groningen*, terwijl Vrachtgoederen te *Amsterdam*, des morgens vóór 6½ uur en te *Harlingen* vóór 7½ uur aan het Kantoor der Stoomboot zullen moeten worden bezorgd.

# STOOMVAART
tusschen
## AMSTERDAM, ENKHUIZEN EN HARLINGEN,
overtogt in circa vijf uren;
## STOOMBOOT *HARLINGEN*.

Op den 16 Februarij aanstaande zal, (bij open water), in de Vaart worden gebragt tusschen de steden AMSTERDAM, ENKHUIZEN EN HARLINGEN, de *buitengewoon snelloopende en uitmuntend ingerigte nieuwe* IJZEREN STOOMBOOT *HARLINGEN*,
in verband met eene
## DILIGENCE-DIENST tusschen
***Harlingen*, *Leeuwarden* en *Groningen* v. v.**
OPENING DER DIENST:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Van *Groningen*,.. | Zondag | 15 Februarij 1852, | 's avonds | 11 uur. |
| » *Leeuwarden*,.. | Maandag | 16 » | » 's morgens | 5 uur. |
| » *Harlingen*,.. | » | 16 » | » » | 8 uur. |
| » *Amsterdam*,.. | Woensdag | 18 » | » » | 7 uur. |

DAGEN VAN VERTREK:

| | | |
|---|---|---|
| naar *Amsterdam*: | Van *Groningen*,...... | des Zondags, Woensdags en Vrijdags, 's avonds te 11 uur. |
| | » *Leeuwarden*,..... | des Maandags, Donderdags en Zaturdags, 's morgens te 5 uur. |
| | » *Harlingen*,...... | des Maandags, Donderdags en Zaturdags, 's morgens te 8 uur. |
| | » *Amsterdam*,..... | des Zondags, Woensdags en Vrijdags, 's morgen te 7 uur. |

VRACHTGOEDEREN moeten te *Amsterdam* vóór 6½ uur en te *Harlingen* vóór 7½ uur des morgens aan de Kantoren der Stoomboot worden bezorgd, kunnende zij na dien tijd niet worden aangenomen.
Nadere informatien zijn te bekomen bij de Directie te *Harlingen*; bij den Heer J. MEIJERINK, in de Nieuwe Stads Herberg te *Amsterdam*; bij den Heer H. TOP, te *Enkhuizen*; bij Mejufvrouw Wed. L. BEUGELAAR, te *Leeuwarden*; bij den Heer D. WADMAN, te *Buitenpost*, en bij Mejufvrouw Wed. J. BULSING, te *Groningen*.

Ingevolge bovenstaande advertentie, de daarbij vermelde dienst te *LEEUWARDEN* zullende afen aanrijden voor het Logement DE NIEUWE DOELEN bij *Mej. de Wed. L. BEUGELAAR*, wordt aan het Publiek verwittigd, dat, met en benevens de uren van aankomst en vertrek, het Kantoor nevens dat Logement te houden, tevens zal geopend zijn *'s Zondags*, *Woensdags* en *Vrijdags*, van *'s avonds* 8½ — 10½ *uur*, tot het bespreken van plaatsen voor Passagiers en bezorging en aanteekening van Goederen, om met die dienst de volgende morgens te worden vervoerd.
*De Commissaris van opgenoemde Dienst te Leeuwarden,*
O. F. v. D. VEEN.

## AAN DEN HANDEL.

De Ondergeteekende berigt aan belanghebbenden dat den Heer JOHANDREAS MULDER, vroeger AGENT voor het Handelshuis van de C. DE HAAS, te *Bolsward*, van af heden niet meer als zoodanig zal zaam zijn.
Bolsward, den 9 Febr. 1852. R. WILHELMIJ Wed. C. DE HAAS.

## SLIJM- EN MAAGPILLEN.

Deze PILLEN die sinds vele jaren met het beste gevolg tegen de slijm en als Maagversterkend gebruikt worden, door hare zachte werking de spijsvertering zeer bevorderen, bijzonder goed tegen de gal, en zeer zacht laxerend zijn, zijn tegen 32½ Cent het Doosje met berigt van het gebruik verkrijgbaar door tusschenkomst van de Heeren:

| | |
|---|---|
| *S. S. Oosterbaan*, te Bolsward; | *F. F. R. de Jong*, te Makkum; |
| *A. W. C. Keijser*, te Delfzijl; | *B. Broerken*, te Martenshoek; |
| *J. B. Walter*, te Dockum; | Wed. *A. Pathuis*, te Meeden; |
| *G. S. Swart*, te Gorredijk; | *S. K. van der Laan*, te Ondega; |
| Wed. *Binksma*, te Harlingen; | *P. F. Potma*, te Sneek; |
| *G. Krediet*, te Heerenveen; | *van Rijssel en Zoon*, te Tiel; |
| *David de Jong*, te Hindeloopen; | *S. M. Kimm*, te Uithuizen; |
| *W. S. Visser*, te Lemmer; | *S. Savenije*, te Veendam. |

## Eene gevaarlijke leverkwaal
### genezen door de Pillen van HOLLOWAY.

(*Uittreksel uit eenen brief van den heer* Rogers *te Ravensworth in Nieuw Zuid Wales, aan den heer* J. K. Heydon, *agent voor de Pillen en Zalf van Holloway te Sydney, gedagteekend* 17 *Januarij* 1849).
»Mijn heer, omtrent 1½ jaar geleden, kreeg ik eene zware leverziekte, wegens welke ik de twee in dit district aanwezige geneesheeren raadpleegde, doch hunne geneeskundige behandeling liet mij in denzelfden toestand, en ten laatste gaf men mij geheel op zonder hoop van herstel. Toen begon ik de onwaardeerbare Pillen van *Holloway* te nemen, en na dezelve gedurende omtrent zes weken gebruikt te hebben, was ik volkomen genezen. Met groot genoegen maak ik dit opentlijk bekend.
*Voor het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:*
DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,
Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddepôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; M. GAARBEEK, te Groningen; H. P. A. VAN GORCUM, te Assen, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

Ouders of Voogden genegen zijnde eenen Zoon in eene KRUIDENIERS- of TABAKS-AFFAIRE op te leiden, worden verzocht zich in persoon of met franco brieven te adresseren bij A. DE VRIEZE Hz., Koopman te Heerenveen.

In den avond van den 22 Januarij 1852, is op den weg tusschen OUDEGA en HEEG, nabij de Huizinge bewoond door *J. P. de Boer*, te Idzega, GEVONDEN eene Vrouwen Zak met een Zilveren Renkdoosje en Sponsje; een Zilveren Knipbeugeltje met Tasje en *f* 5,98 geld; een Sleutel en Knijpje; een Mutsenpook met nieuw houten hecht; een klein endje Potlood, een groot Papier met eenig Harst, en een dito stuk Papier met een stuk Lood, benevens drie Appels.
DIEGENE welke dit VERLOREN heeft, kan zulks in EIGEN PERSOON op nadere OPGAVE der KENMERKEN van EIGENDOM, en tegen BETALING der KOSTEN en eenige BEWAARGELDEN terug bekomen aan het HULPKANTOOR der BRIEVENPOSTERIJ te HEEG.

## *** ZESTIEN HONDERD Exemplaren

zijn reeds geplaatst van den *tweeden* druk van het HANDBOEK der GESCHIEDENIS van het VADERLAND, door Mr. G. GROEN VAN PRINSTERER, waarvan HEDEN de DERDE aflevering het licht ziet. — De uitgave geschiedt in twaalf maandelijksche afleveringen, à 40 Cents de aflevering. — De prijs der eerste uitgave was *f* 12,10. — Na de uitgave van het geheele werk wordt de prijs op *f* 5,80 gesteld. — De inteekening geschiedt bij de voornaamste Boekhandelaren des Rijks, mitsgaders bij den Uitgever H. HÖVEKER, te Amsterdam.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.